

Institut za zaštitu zdravlja
Republike Srpske

Public Health Institute of
Republic of Srpska

IZVJEŠTAJ O PROMETU GOTOVIM LIJEKOVA U REPUBLICI SRPSKOJ U 2009. GODINI

Banja Luka, septembar 2010.

SADRŽAJ

Uvod	3
1. Zdravstvene ustanove koje su dostavile podatke o potrošnji gotovih lijekova u 2009. godini.....	4
2. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009. godini (broj DDD na 1000 stanovnika po danu)	5
3. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009. godini (broj DDD na 100 bolesničkih dana)	6
4. Promet gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009 u apotekama otvorenog tipa	7
5. Potrošnja gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009. u domovima zdravlja	10
6. Potrošnja gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009. u stacionarnim zdravstvenim ustanovama.....	13

Uvod

Na osnovu važeće zakonske regulative u Republici Srpskoj, Zakona o apotekarskoj djelatnosti (Službeni glasnik RS 119/08) i Zakona o evidencijama i statističkim istraživanjima u oblasti zdravstvene zaštite (Službeni glasnik RS 53/07), Institut za zaštitu zdravlja Republike Srpske je izradio Izvještaj o prometu gotovih lijekova na teritoriji Republike Srpske u 2009. godini.

Anatomsko terapijsko hemijska (ATC - Anatomical Therapeutic Chemical) klasifikacija lijekova i sistem definisanih dnevnih doza (DDD - Defined Daily Dose) kao mjernih jedinica je zvanično prihvaćen i predložen od strane Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za praćenje upotrebe lijekova u određenoj populaciji ili zdravstvenoj ustanovi.

U bazi podataka lijekovi su svrstani u 14 grupa Anatomske terapijske hemijske (ATC) sistema klasifikacije lijekova SZO prema ATC i internacionalnom nezaštićenom nazivu.

Izvještaj o prometu lijekova temelji se na dostavljenim podacima iz 281 apoteke otvorenog tipa, 31 doma zdravlja i 13 ustanova sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite.

Osnova izrade Izvještaja jeste lista lijekova sa dozvolom za stavljanje u promet dopunjena sa lijekovima uvezenih interventnim putem na osnovu odobrenja Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske.

Vrijednosti DDD/1000 stanovnika/1 dan izračunate su na osnovu formule:

$$\frac{\text{Kol. (g; I.J; ml; ED)}}{\text{DDD (g; I.J; ml; ED)}} \times \frac{1000}{365 \times \text{br. stanovnika}}$$

Vrijednosti DDD/100 bolesničkih dana izračunate su na osnovu formule:

$$\frac{\text{Kol. (g; I.J; ml; ED)}}{\text{DDD (g; I.J; ml; ED)}} \times \frac{100}{365 \times \text{br. kreveta} \times \text{indeks zauzetosti}}$$

Vrijednosti DDD za određeni INN zavisno od načina njegove primjene su preuzete iz „ATC klasifikacija lijekova i praćenje njihove upotrebe metodologijom sa DDD jedinicama za lijekove registrovane u Republici Srpskoj 2007“ u kojoj su korišteni podaci iz „ATC index with DDDs 2006, WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, Oslo“.

Vrijednosti za kombinovane preparate su izražene u ED (enkeltdose) i podaci o njima su korišteni iz „ATC klasifikacije lekova sa definisanim dnevnim dozama za lekove u prometu 2007“ - Ortomedics, Novi Sad.

Podaci o broju stanovnika Republike Srpske (1.437.477) dobijeni su od Republičkog zavoda za statistiku.

Broj kreveta i indeks njihove zauzetosti su dobijeni od samih zdravstvenih ustanova.

Napomena: U prikazanim tabelama, vrijednosti potrošnje pojedinih lijekova prikazane u vrijednosti 0,00 predstavljaju zanemarljivo malu potrošnju tih lijekova.

1. Zdravstvene ustanove koje su dostavile podatke o potrošnji gotovih lijekova u 2009. godini

Tabela 1 – Broj zdravstvenih ustanova koje su dostavile podatke o potrošnji lijekova za 2009. godinu

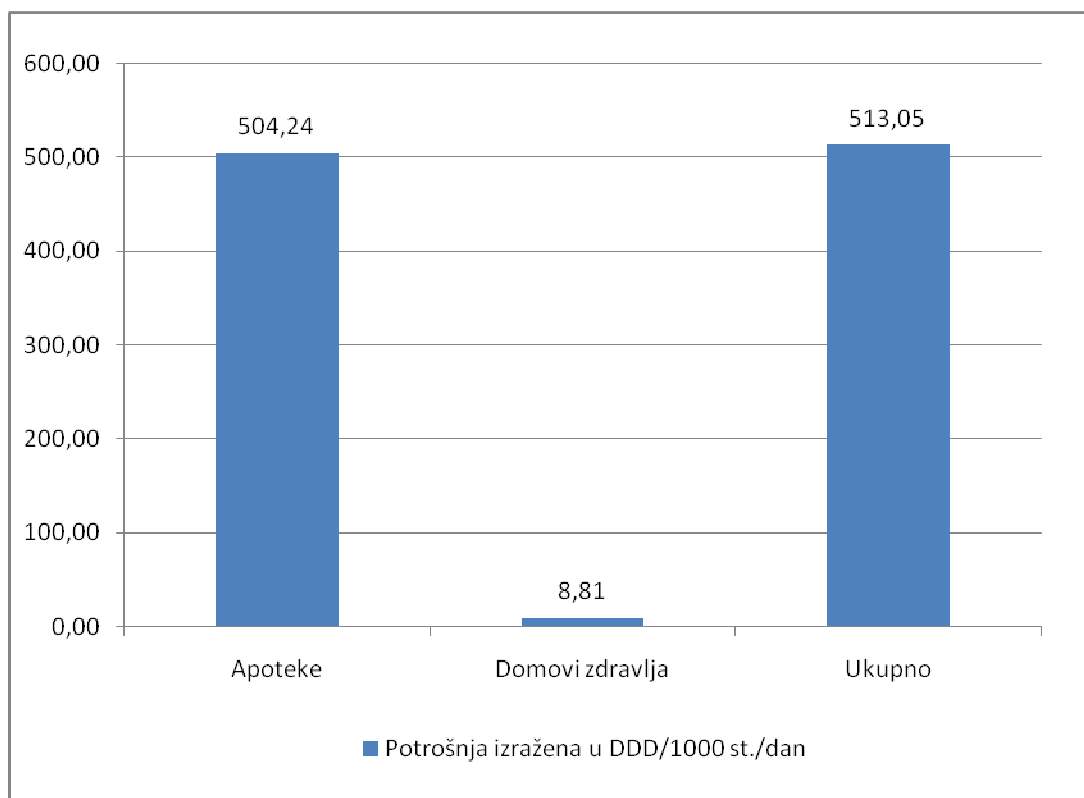
R.Br.	Vrsta zdravstvene ustanove	Dostavile
1	Apoteke	281
2	Domovi zdravlja	31
3	Stacionarne zdravstvene ustanove	13
		325

2. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009. godini (broj DDD na 1000 stanovnika po danu)

Tabela 2 – Ukupna potrošnja lijekova u 2009. godini po vrstama zdravstvenih ustanova

R.Br.	Vrsta zdravstvene ustanove	DDD/1000 st./dan
1	Apoteke	504,24
2	Domovi zdravlja	8,81
	Ukupno	513,05

Grafik 1 – Grafički prikaz ukupne potrošnje lijekova u 2009. godini po vrstama zdravstvenih ustanova

3. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009. godini (broj DDD na 100 bolesničkih dana)

Tabela 3 – Ukupna potrošnja lijekova u 2009. godini u stacionarnim zdravstvenim ustanovama

R.Br.	Vrsta zdravstvene jedinice	DDD/100 bol. dana
1	Stacionarne zdravstvene ustanove	6,16
	Ukupno	6,16

4. Promet gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009. u apotekama otvorenog tipa

Tabela 4 – Ukupan promet gotovih lijekova u 2009. godini u apotekama otvorenog tipa po glavnim grupama ATC klasifikacije

R.br.		Anatomska grupa	DDD/1000 st./dan
1	C	Kardiovaskularni sistem	194,29
2	N	Nervni sistem	77,25
3	A	Alimentarni trakt i metabolizam	67,15
4	B	Krv i krvotvorni organi	59,13
5	M	Mišićno-koštani sistem	25,22
6	R	Respiratorni sistem	21,68
7	S	Senzorni organi	21,23
8	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	18,74
9	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	9,07
10	G	Genitourinarni sistem i polni hormoni	8,32
11	D	Koža i potkožno tkivo	1,27
12	L	Antineoplastici i imunomodulatori	0,76
13	P	Antiparazitici, insekticidi i repelenti	0,13
14	V	Ostalo	0,00
			504,24

Tabela 5 – Promet lijekova u 2009. godini u apotekama otvorenog tipa po terapijskim grupama ATC klasifikacije

R.br.		Terapijska grupa	DDD/1000 st./dan
1	C09	Lijekovi koji djeluju na renin-angiotenzin sistem	82,37
2	B01	Antikoagulansi	43,28
3	C08	Blokatori kalcijumskih kanala	36,04
4	N02	Analgetici	34,34
5	C01	Terapija bolesti srca	29,32
6	N05	Psiholeptici	27,25
7	M01	Antiinflamatorni i antireumatski lijekovi	23,91
8	A11	Vitamini	23,53
9	A10	Antihyperglukemici (lijekovi za liječenje dijabetesa)	19,39
10	J01	Antibakterijski lijekovi (lijekovi za sistemsko liječenje bakterijskih infekcija)	18,27
11	S01	Lijekovi za liječenje bolesti oka	16,18
12	B03	Antianemici (lijekovi za liječenje anemije)	15,68
13	C07	Blokatori beta-adrenergičkih receptora	15,00
14	A02	Lijekovi za liječenje bolesti koje su izazvane poremećajem aciditeta	14,86
15	C03	Diuretici	14,26
16	C10	Antihyperlipemici (lijekovi koji snižavaju nivo serumskih lipida)	9,16
17	R03	Lijekovi za liječenje opstruktivnih plućnih bolesti	7,27
18	R01	Nazalni preparati (lijekovi za liječenje bolesti sluznice nosa)	7,18
19	N06	Psihoanaleptici	6,96
20	H03	Lijekovi za liječenje bolesti tireoideje (štitne žlijezde)	5,16

Tabela 6 – Prvih 20 lijekova po prometu u 2009. godini u apotekama otvorenog tipa

R.br.	ATC	INN	DDD/1000 st./dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	41,33
2	C09AA02	enalapril	39,90
3	C08CA01	amlodipin	29,45
4	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	18,28
5	M01AB05	diklofenak	15,54
6	A11GA01	askorbinska kiselina	14,50
7	N05BA01	diazepam	10,40
8	C01DA14	izosorbid mononitrat	10,37
9	A02BA02	ranitidin	9,85
10	N02BE51	paracetamol, kofein	8,58
11	J01CA04	amoksisilin	7,60
12	C07AB02	metoprolol	7,48
13	N05BA08	bromazepam	7,48
14	B03BA03	hidroksikobalamin	7,17
15	C03CA01	furosemid	7,07
16	C01DA05	pentaeritritil tetranitrat	6,35
17	N02BE51	paracetamol, propifenazon, kofein, kodein	6,16
18	A10BA02	metformin	5,76
19	C09BA06	kvinapril, hidrohlorotiazid	5,75
20	C01AA05	digoksin	5,54

5. Potrošnja gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009. u domovima zdravlja

Tabela 7 – Ukupna potrošnja gotovih lijekova u 2009. godini u domovima zdravlja po glavnim grupama ATC klasifikacije

R.br.		Anatomska grupa	DDD/1000 st./dan
1	B	Krv i krvotvorni organi	6,23
2	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	0,94
3	N	Nervni sistem	0,57
4	M	Mišićno-koštani sistem	0,36
5	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	0,31
6	A	Alimentarni trakt i metabolizam	0,15
7	C	Kardiovaskularni sistem	0,12
8	R	Respiratorni sistem	0,11
9	G	Genitourinarni sistem i polni hormoni	0,01
10	S	Senzorni organi	0,01
11	D	Koža i potkožno tkivo	0,01
			8,81

Tabela 8 – Potrošnja lijekova u 2009. godini u domovima zdravlja po terapijskim grupama ATC klasifikacije

R.br.		Terapijska grupa	DDD/1000 st./dan
1	B03	Antianemici (lijekovi za liječenje anemije)	5,97
2	H02	Kortikosteroidi za sistemsku primjenu	0,94
3	N05	Psiholeptici	0,42
4	M01	Antiinflamatorni i antireumatski lijekovi	0,36
5	J01	Antibakterijski lijekovi (lijekovi za sistemsko liječenje bakterijskih infekcija)	0,31
6	B05	Zamjene za krv i perfuzioni rastvori	0,26
7	N01	Anestetici	0,12
8	A11	Vitamini	0,10
9	R03	Lijekovi za liječenje opstruktivnih plućnih bolesti	0,08
10	C03	Diuretici	0,05
11	A03	Lijekovi koji regulišu funkcionalne gastrointestinalne poremećaje	0,04
12	C01	Terapija bolesti srca	0,04
13	R06	Antihistaminici za sistemsku primjenu	0,03
14	N02	Analgetici	0,03
15	C09	Lijekovi koji djeluju na renin-angiotenzin sistem	0,03
16	A02	Lijekovi za liječenje bolesti koje su izazvane poremećajem aciditeta	0,01
17	G03	Polni hormoni i modulatori genitalnog sistema	0,01
18	C08	Blokatori kalcijumskih kanala	0,01
19	S01	Lijekovi za liječenje bolesti oka	0,00
20	B01	Antikoagulansi	0,00

Tabela 9 – Prvih 20 lijekova po potrošnji u 2009. godini u domovima zdravlja

R.br.	ATC	INN	DDD/1000 st./dan
1	B03BA03	hidroksikobalamin	5,97
2	H02AB02	deksametazon	0,73
3	M01AB05	diklofenak	0,35
4	H02AB04	metilprednizolon	0,21
5	N05AB02	flufenazin	0,19
6	N05BA01	diazepam	0,19
7	J01GB03	gentamicin	0,14
8	B05XA03	natrijum-hlorid	0,14
9	J01CE30	benzilpenicilin, prokain; benzilpenicilin-natrijum	0,11
10	N01BB52	lidokain, adrenalin	0,10
11	B05BA03	glukoza	0,09
12	A11GA01	askorbinska kiselina	0,07
13	J01CE30	benzilpenicilin, prokain; benzilpenicilin-kalijum	0,06
14	C03CA01	furosemid	0,05
15	R03AC02	salbutamol	0,04
16	A03FA01	metoklopramid	0,04
17	N05AD01	haloperidol	0,03
18	R06AC03	hloropiramin	0,03
19	C01AA05	digoksin	0,03
20	B05BB01	natrijum-hlorid, kalcijum-hlorid, kalijum-hlorid	0,03

6. Potrošnja gotovih lijekova u Republici Srpskoj u 2009. u stacionarnim zdravstvenim ustanovama

Tabela 10 – Ukupna potrošnja gotovih lijekova u 2009. godini u stacionarnim zdravstvenim ustanovama po glavnim grupama ATC klasifikacije

R.br.		Anatomska grupa	DDD/100 bol. dana
1	B	Krv i krvotvorni organi	1,89
2	N	Nervni sistem	0,89
3	C	Kardiovaskularni sistem	0,78
4	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	0,77
5	A	Alimentarni trakt i metabolizam	0,64
6	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	0,44
7	M	Mišićno-koštani sistem	0,28
8	L	Antineoplastici i imunomodulatori	0,15
9	R	Respiratorni sistem	0,12
10	S	Senzorni organi	0,12
11	G	Genitourinarni sistem i polni hormoni	0,05
12	D	Koža i potkožno tkivo	0,02
13	V	Ostalo	0,01
14	P	Antiparazitici, insekticidi i repelenti	0,00
			6,16

Tabela 11 – Potrošnja lijekova u 2009. godini u stacionarnim zdravstvenim ustanovama po terapijskim grupama ATC klasifikacije

R.br.		Terapijska grupa	DDD/100 bol. dana
1	B03	Antianemici (lijekovi za liječenje anemije)	0,79
2	J01	Antibakterijski lijekovi (lijekovi za sistemsko liječenje bakterijskih infekcija)	0,77
3	B05	Zamjene za krv i perfuzioni rastvori	0,77
4	N05	Psiholeptici	0,57
5	H02	Kortikosteroidi za sistemsku primjenu	0,42
6	B01	Antikoagulansi	0,31
7	C09	Lijekovi koji djeluju na renin-angiotenzin sistem	0,26
8	A11	Vitamini	0,24
9	C01	Terapija bolesti srca	0,20
10	A02	Lijekovi za liječenje bolesti koje su izazvane poremećajem aciditeta	0,19
11	M01	Antiinflamatorni i antireumatski lijekovi	0,18
12	C03	Diuretici	0,14
13	N01	Anestetici	0,12
14	L01	Antineoplastici	0,11
15	S01	Lijekovi za liječenje bolesti oka	0,09
16	C08	Blokatori kalcijumskih kanala	0,09
17	N02	Analgetici	0,09
18	R03	Lijekovi za liječenje opstruktivnih plućnih bolesti	0,08
19	M03	Miorelaksansi (mišićni relaksansi)	0,07
20	A10	Antihiperглиkemiци (lijekovi za liječenje dijabetesa)	0,06

Tabela 12 – Prvih 20 lijekova po potrošnji u 2009. godini u stacionarnim zdravstvenim ustanovama

R.br.	ATC	INN	DDD/100 bol. dana
1	B03BA03	hidroksikobalamin	0,76
2	B05XA03	natrijum-hlorid	0,33
3	N05BA01	diazepam	0,29
4	J01DB04	cefazolin	0,23
5	H02AB02	deksametazon	0,22
6	B05BA03	glukoza	0,20
7	C09AA02	enalapril	0,19
8	A11GA01	askorbinska kiselina	0,19
9	H02AB04	metilprednizolon	0,16
10	M01AB05	diklofenak	0,14
11	A02BA02	ranitidin	0,13
12	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	0,12
13	C03CA01	furosemid	0,12
14	N05AD01	haloperidol	0,11
15	J01DD04	ceftriakson	0,11
16	N01BB02	lidokain	0,10
17	J01CA01	ampicilin	0,09
18	C01DA14	izosorbid mononitrat	0,08
19	B01AB08	reviparin	0,08
20	B05BB01	natrijum-hlorid, kalijum-hlorid, kalcijum-hlorid, natrijum-laktat	0,08